

Uddannelses- og forskningsudvalgets møde den 3. marts 2010

Sag nr. 1

Emne: Overblik over regional ulighed i uddannelse

Bilag 1

Bilag 1

Uligheder i uddannelsesvalg og studieadfærd i Region Hovedstaden

Baggrund

Udvalget vedr. uddannelse og forskning ønsker at starte udvalgsarbejdet med at skabe overblik over regional ulighed i uddannelse.

Dette notat redegør for, hvordan Region Hovedstadens unge og unge voksne uddanner sig. Der bliver inddraget statistisk materiale som dokumentation for de udfordringer, som regionen står over for på uddannelsesområdet.

Figurerne er baseret på statistisk data fra Undervisningsministeriet og Danmarks Statistik. Figurerne bygger på tal fra 2005-2008. De statistiske fremstillinger er baseret på forskellige udregningsmetoder, som bliver beskrevet og kommenteret undervejs i notatet.

Notatets indhold

Notatet indeholder redegørelser for følgende:

1. Unges uddannelsesmønster og studieadfærd i Region Hovedstaden, herunder:
 - karaktergennemsnit i folkeskolen og på de gymnasiale uddannelser
 - fuldførelsesprocent på ungdomsuddannelserne
 - optag på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser
2. Ungdomsuddannelsernes geografiske placering og kapacitet.

1. Uddannelsesmønster og studieadfærd i Region Hovedstaden

Der er synlige forskelle på, hvordan unge klarer sig i uddannelsessystemet i de enkelte kommuner i Region Hovedstaden. I det følgende præsenteres der et overblik over, hvordan unge klarer sig i uddannelsessystemet i regionens kommuner.

1.1 Folkeskolens præstationer

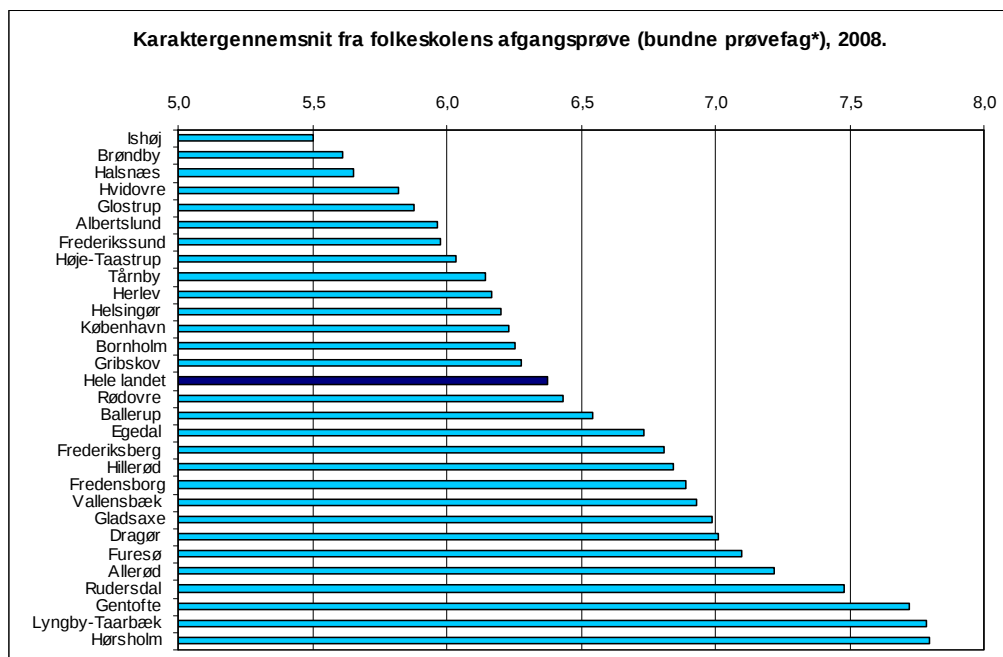
Det er afgørende, at regionens unge forlader folkeskolen med tilstrækkelige faglige og sociale kompetencer, hvis de skal have mulighed for at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Ser man på folkeskolens præstation, målt på elevers karaktergennemsnit fra folkeskolens afgangsprøve, bliver det tydeligt, at der er store forskelle fra kommune til kommune.

Figur 1 tydeliggør, at især Ishøj skiller sig ud, da kommunens elever i gennemsnit forlader folkeskolen med et karaktergennemsnit på 5,5. Til sammenligning er samme tal 6,4 for hele landet, og 7,8 for de kommuner der præsterer bedst i Region Hovedstaden (Hørsholm og Lyngby-Taarbæk).

Karaktererne er målt på den nye 7-trinsskala, hvor -3 er laveste karakter, og 12 er højeste karakter¹. Karaktergennemsnittene er udregnet ved et simpelt gennemsnit af karaktergennemsnittene i de bundne prøvfag. Figuren er lavet på baggrund af karaktergennemsnit fra alle typer folkeskoler – dvs. både offentlige og private folkeskoler, efterskoler og ungdomsskoler.

¹ Karaktererne gives efter følgende kriterier: 12: den fremragende præstation, 10: den fortrinlige præstation, 7: den gode præstation, 4: den jævne præstation, 02: den tilstrækkelige præstation (laveste bestårkarakter), 00: den utilstrækkelige præstation, -3: den ringe præstation.

Figur 1. Karaktergennemsnit fra folkeskolen i 2008.

*Bundne prøvefag er: dansk, matematik, engelsk, fysik og kemi. Folkeskolens afgangsprøver er fra skoleåret 2006/07 gjort obligatoriske. Alle elever skal nu aflægge fem bundne prøver samt to prøver, der findes ved udtræk

Kilde: Undervisningsministeriet.

Af figur 1 fremgår det, at eleverne fra størstedelen af Vestegnens folkeskoler har lavere karaktergennemsnit end landsgennemsnittet – kun Vallensbæk skiller sig markant ud med et karaktergennemsnit på 6,9. Også nordsjællandske kommuner som Halsnæs, Frederikssund, Helsingør og Gribskov ligger under landsgennemsnittet.

Da tallene er udtryk for kommunegennemsnit, dækker de naturligvis over interne forskelle i kommunerne. I mange kommuner vil der være nogle skoler, hvor eleverne klarer sig rigtig godt, og andre hvor de klarer sig mindre godt. Eksempelvis har Københavns Kommunes folkeskoler karaktergennemsnit på alt mellem 3,5 og 8,9. I Hvidovre Kommune er spændet på 4,4 til 7.

1.2 Ungdomsuddannelsernes og de videregående uddannelsers præstationer

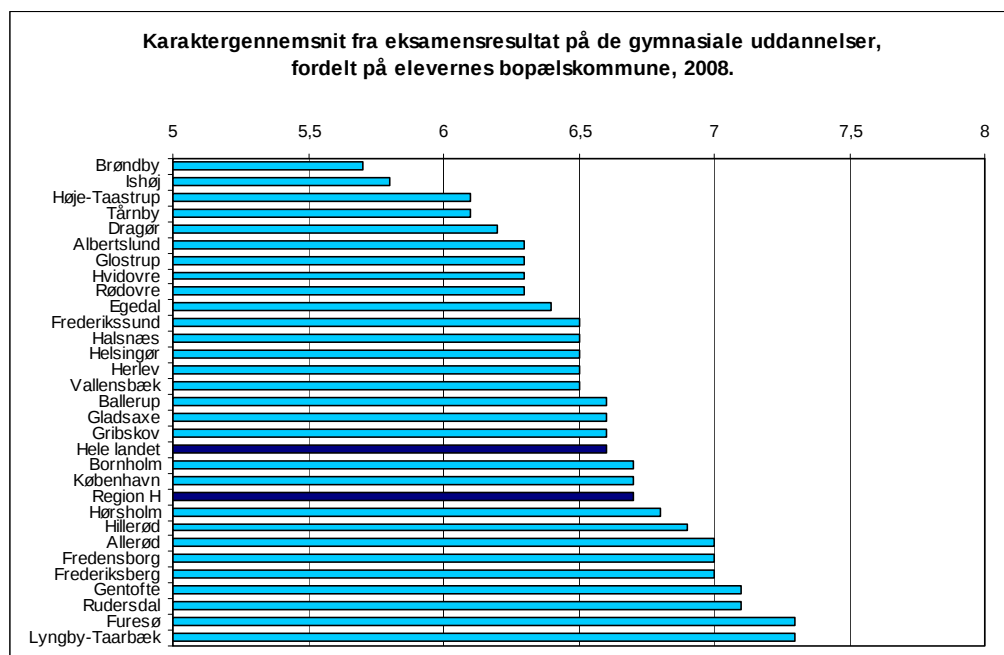
Karaktergennemsnit og fuldførelsesprocent på de gymnasiale uddannelser

Der er også markante forskelle på, hvordan gymnasieelever klarer sig fra kommune til kommune.

Figur 2 viser, hvor højt karaktergennemsnit de forskellige kommuners studenter forlader gymnasiet med. Her er det de unges bopælskommune og ikke uddannelsesinstitutionernes beliggenhed, der er målt på. Fordi størstedelen af alle folkeskoleelever går i skole i samme kommune, som de bor, kan karaktergennemsnittene fra folkeskolen og

gymnasiet uden større problemer sammenlignes. Begge tal er udtryk for, hvordan de enkelte kommuners unge klarer sig i skolen.

Figur 2. Karaktergennemsnit på de gymnasiale uddannelser i 2008.

Kilde: Undervisningsministeriet.

Der tegner sig et lignende geografisk mønster i gymnasiet som i folkeskolen. Dog er karakterspændet mellem kommunerne ikke lige så stort som på folkeskoleområdet.

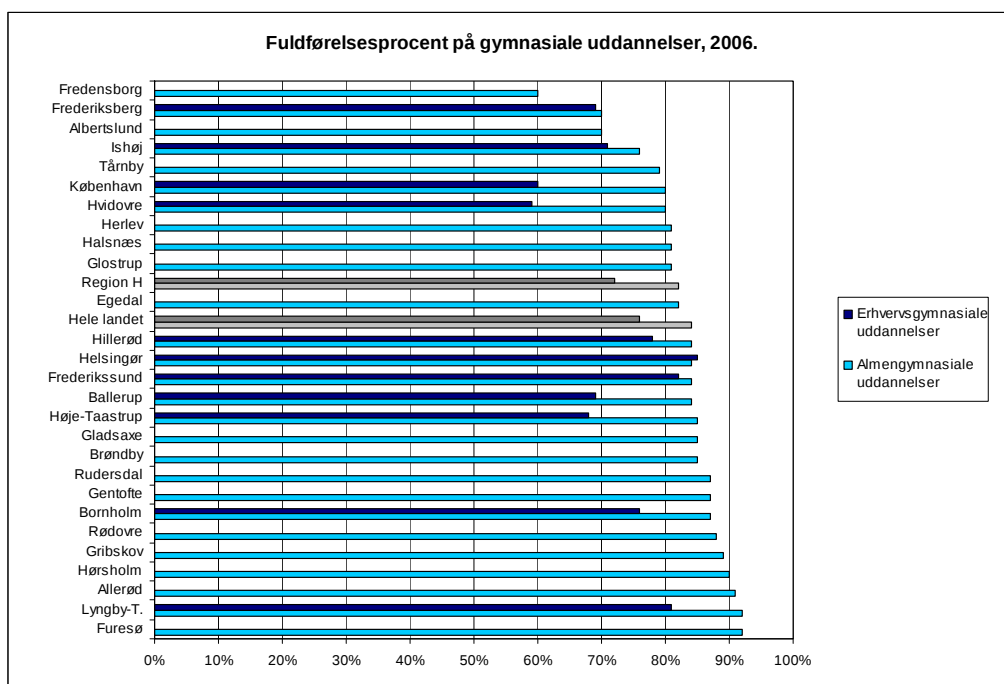
Vestegnskommunerne ligger lavere end lands- og regionsgennemsnittet, og ligesom på folkeskoleniveau er karaktergennemsnittet lavest i Brøndby og Ishøj. Også kommuner som Egedal, Frederikssund, Halsnæs og Helsingør ligger under lands- og regionsgennemsnittet. Det samme gælder kommunerne på Amager; Dragør og Tårnby. I modsatte ende ligger nordlige kommuner som Furesø og Lyngby-Taarbæk med 7,3 i karaktergennemsnit.

En del unge vælger at tage deres studentereksamen på en uddannelsesinstitution, der ligger uden for deres bopælskommune. Derfor er karaktergennemsnittene i figur 2 ikke nødvendigvis udtryk for, hvordan kommunernes gymnasiale uddannelsesinstitutioner præsterer. Nogle institutioner har et mere lokalt elevgrundlag end andre. Eksempelvis er der relativt mange unge fra Københavns omkringliggende kommuner, der går i gymnasiet i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune. Samtidig er der en del unge fra København og Frederiksberg, der søger ind på gymnasier i den nordlige del af København.

Gymnasiernes præstation kan også måles på, hvorvidt eleverne gennemfører deres uddannelse. Figur 3 viser den gennemsnitlige fuldførelsesprocent for de enkelte kommu-

ners gymnasiale uddannelsesinstitutioner. Fuldførelsesprocenten er udregnet ved at tælle, hvor mange gymnasieelever der er optaget et givent år, og hvor mange der ender med at fuldføre uddannelsen. 2006-tal er delvist baseret på estimater, da de beskriver, hvor mange af de elever, der startede i gymnasiet i 2006, man forventer får en studentereksamen 2-3 år efter. Her er det geografiske billede mere nuanceret end på karakterområdet.

Figur 3. Fuldførelsesprocent på regionens gymnasiale uddannelser

Kilde: Undervisningsministeriet.

Figuren viser, at andelen af gymnasieelever, der gennemfører deres gymnasiale uddannelse, er lavere i Region Hovedstaden end på landsplan. På de almengymnasiale uddannelser gennemfører 82 % af hovedstadsregionens unge uddannelsen, efter de er startet på den. Lands gennemsnittet er 84 %. Tilsvarende tal på de erhvervgymnasiale uddannelser er 72 % i Region Hovedstaden og 76 % på landsplan.

Frederiksberg, som ellers har ligget blandt de bedst præsterende kommuner, når det kommer til elevernes karaktergennemsnit i både folkeskolen og gymnasiet, er en af de kommuner, hvor flest gymnasieelever dropper ud undervejs i uddannelsen. En oplagt forklaring kan være, at der i 2006 blev udbudt hf-kurser på både Frederiksberg Gymnasium og på Frederiksberg HF Kursus (i dag udbyder Frederiksberg Gymnasium kun stx-linjer). I figur 3 dækker "almengymnasiale uddannelser" over både stx og hf, og da fuldførelsesprocenten generelt er lavere på hf end på stx, er hf-kurserne formentlig med til at trække fuldførelsesprocenten ned i Frederiksberg Kommune.

En anden forklaring kan være, at fuldførelsesprocenten er målt ud fra institutionernes beliggenhed, og at det derfor ikke kun er unge fra Frederiksberg, der går på kommunens gymnasiale uddannelser. Mange unge fra Københavns Kommune og de nærliggende kommuner går på Frederiksbergs uddannelsesinstitutioner.

Fredensborg har den laveste fuldførelsesprocent på 60 %. Det står i kontrast til, hvordan kommunen ellers præsterer på folkeskole- og gymnasieområdet (jf. figur 1 og 2). Også her kan en af årsagerne være, at de har et lille hf-udbud på Nordsjællands Grundskole og Gymnasium samt HF, hvor fuldførelsesprocenten er nede på ca. 40 %.

Desuden viser figur 3, at der i de fleste tilfælde er større frafald på de erhvervsgymnasiale uddannelser – størst er forskellen i Hvidovre, hvor der er ca. 25 % større frafald på de erhvervsgymnasiale uddannelser end på de almengymnasiale uddannelser.

Fuldførelsesprocent på erhvervsuddannelser

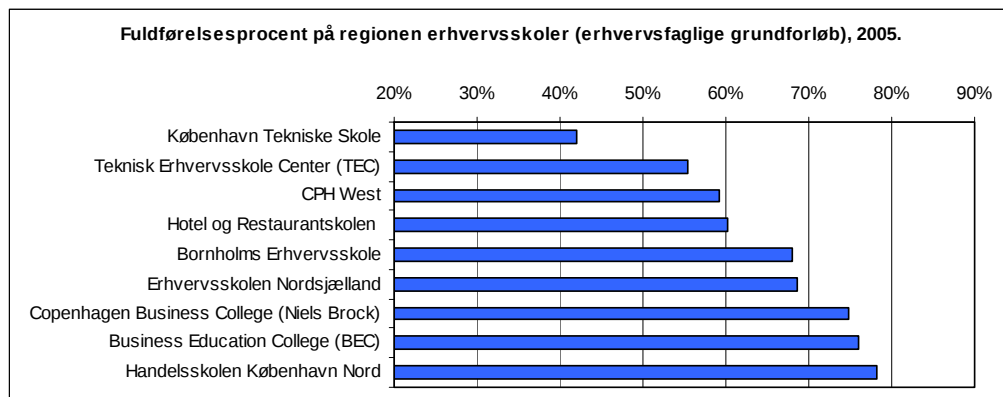
Det er langt sværere at skabe overblik over, hvordan regionens erhvervsuddannelser præsterer. Det er der flere grunde til. For det første er de fleste erhvervsuddannelser sammensat af flere kortere skole- og praktikforløb, og det er derfor svært at registrere, hvornår og hvorvidt den enkelte elev påbegynder og afslutter hele sin uddannelse.

For det andet findes der en række store erhvervsskoler i regionen, som har afdelinger spredt ud over regionens kommuner. Det betyder, at elever ofte gennemfører grundforløbet i én kommune og hovedforløbet og praktikperioden i andre.

Endelig er der stor forskel på, hvor mange gange årligt de enkelte erhvervsskoler optager nye elever. Nogle skoler optager én gang årligt – andre har løbende optag.

For at give et billede af hvordan erhvervsskoleområdet præsterer, er de enkelte erhvervs- og SOSU-skolers gennemførselsprocent listet i figur 4 og 5. På erhvervsskolerne er fuldførelsesprocenten udelukkende et udtryk for gennemførsel af erhvervsfaglige grundforløb, og ikke et udtryk for gennemførte erhvervsuddannelser. På SOSU-skolerne er fuldførelsesprocenten et udtryk for gennemførsel af erhvervsfaglige hovedforløb. Det skyldes, at det ikke er obligatorisk at tage grundforløb på SOSU-uddannelserne, og at mange derfor starter direkte hovedforløbet.

Figur 4. Fuldførelsesprocent på regionens erhvervsskoler

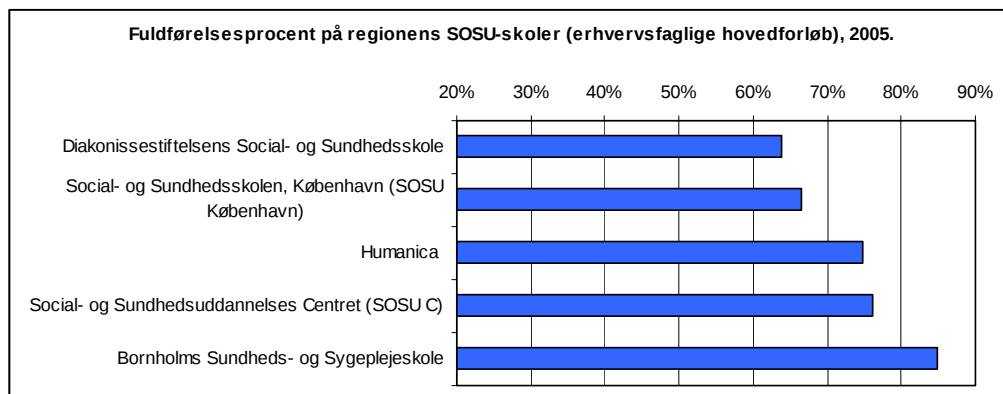
Kilde: Undervisningsministeriet.

Af figur 4 fremgår det, at frafaldet generelt er lavere på de rent merkantile erhvervsuddannelsesinstitutioner. Her er fuldførelsesprocenten ca. 70-80 %. På de øvrige erhvervsskoler er samme tal ca. 40-70 %.

I figur 4 skal der tages forbehold for, at fuldførelsesprocenterne for de enkelte institutioner dækker over mange forskellige slags erhvervsfaglige grundforløb og uddannelsesindgange. Fuldførelsesprocenten varierer fra grundforløb til grundforløb, og tallene i figur 4 er derfor gennemsnitstal.

Desuden er der forskel på, hvordan grundforløbene er bygget op på de tekniske og merkantile grundforløb. Hvor de tekniske grundforløb typisk består af 20 ugers obligatorisk undervisning, består de merkantile grundforløb af op til to års obligatorisk undervisning.

Figur 5. Fuldførelsesprocent på regionens SOSU-skoler

Kilde: Undervisningsministeriet.

Der er mindre forskel på skolernes frafaldprocent på social- og sundhedsområdet. Dog skiller Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole sig ud ved at have en fuldførelsespro-

cent på knap 85 %. Generelt er frafaldet mindre på SOSU-skolerne end på de øvrige erhvervsskoler. Der skal dog tages forbehold for, at tallene er udtryk for fuldførelsesprocenter på henholdsvis grundforløb og hovedforløb.

Præstation på de videregående uddannelser

Det er ligesom på erhvervsuddannelsesområdet svært at give et samlet overblik over, hvordan de videregående uddannelser i regionen præsterer. Det skyldes, at de videregående uddannelser ofte er bygget forskelligt op fra fagområde til fagområde, og at uddannelserne ikke altid består af samlede forløb. De studerende kan ofte sammensætte deres uddannelse individuelt med fag og moduler fra flere uddannelsesinstitutioner og uddannelsesområder.

Et fuldt overblik over, hvordan de videregående uddannelser præsterer, vil kræve, at man sammenligner karakterer og fuldførelsesprocenter for de enkelte uddannelsesinstitutioner og fagområder. Sådan en sammenligning vil kræve et større analysearbejde og er derfor fravalgt i denne sammenhæng.

1.3 Optag på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser

I de foregående figurer er det blevet illustreret, hvordan de forskellige kommuners unge klarer sig i uddannelsessystemet. I det følgende vil det blive beskrevet, hvorvidt regionens unge er i uddannelse, hvilke uddannelsestype de er i gang med, og hvordan vi kan forvente, at de unge generationer uddanner sig, hvis uddannelsesmønstret fortsætter som i dag. Igen er tallene opgjort på kommuneniveau, så det er muligt at skabe overblik over uddannelsesmønstret i de enkelte kommuner.

Øjebliksbillede af unges uddannelsesmønster

Figur 6 giver et øjebliksbillede af, hvad regionens 18-årige er i gang med af uddannelse i 2008. Den viser, hvor stor en andel af kommunernes unge der; ikke er i uddannelse, stadig går i folkeskole, er i gang med en almengymnasial eller erhvervsgymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse. Kategorierne er illustreret med hver sin farve, og da der er et mindre antal unge, man ikke har registreret, går ingen af kommunernes søjler helt op til 100 %.

Figuren viser, at der er markant forskel på unges uddannelsessituation fra kommune til kommune. Mens der i de nordlige kommuner som Hørsholm, Allerød og Gentofte er lidt mere end 10 % af de unge, der ikke er i gang med en uddannelse, er tilsvarende tal for bl.a. Ishøj, Høje-Taastrup og Albertslund omkring 25-30 %. Som eneste nordsjællandske kommune har Gribskov særligt mange unge, der er uden for uddannelse. Her er tallet 28 %.

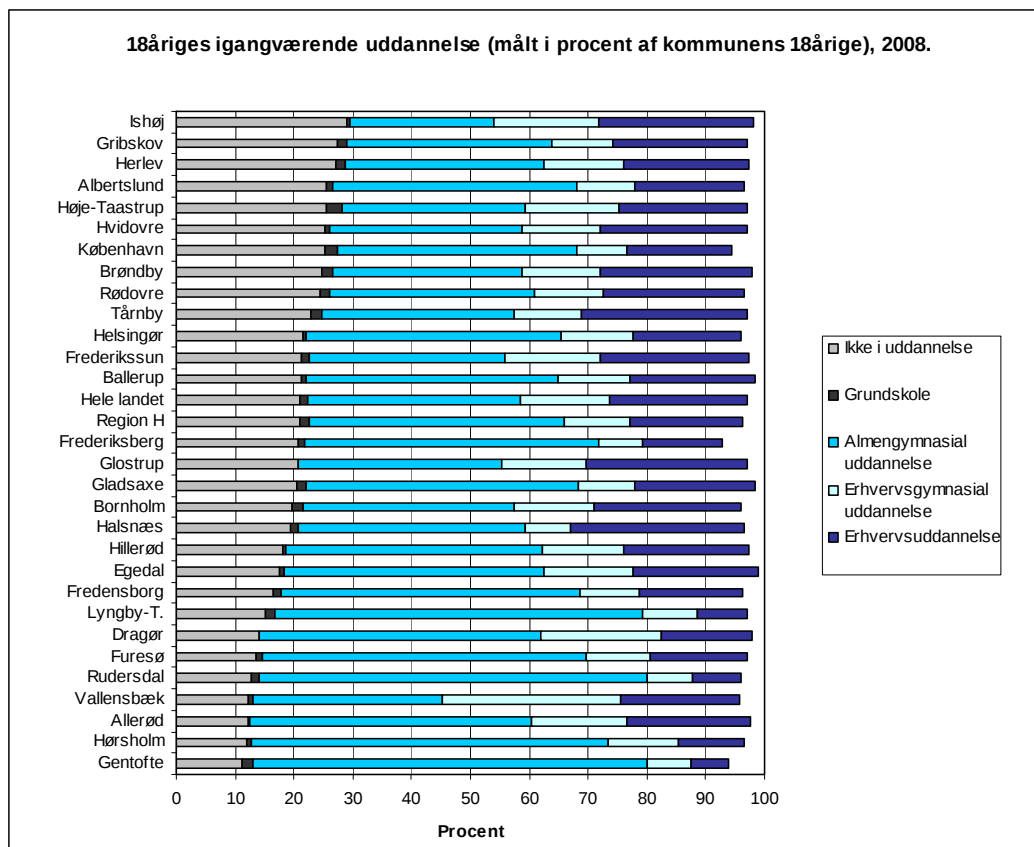
Sammenlignes figur 6 med figur 1, der viser karaktergennemsnit fra folkeskolens afgangsprøve, er det tydeligt at spore en sammenhæng mellem præstation i folkeskolen og de unges videre færd i uddannelsessystemet. I flere af de kommuner, hvor folkeskoleeleverne har særligt høje karaktergennemsnit, er der markant flere, der er i gang med en gymnasial uddannelse, når de bliver 18 år. Det gælder f.eks. en kommune som

Lyngby-Taarbæk, som præsterede højest på karakterer i folkeskolen, og hvor 71,8 % af de 18-årige er i gang med en gymnasial uddannelse.

Samme tendens, men med modsat fortegn, gør sig gældende for de kommuner, der præsterede lavest på karakterer i folkeskolen – bl.a. Ishøj, hvor 42,2 % af de 18-årige er i gang med en gymnasial uddannelse, 26,4 % er i gang med en erhvervsuddannelse og hele 28,9 % ikke er i gang med en uddannelse.

Denne sammenhæng peger på, at der lægges et vigtigt fundament for de unges uddannelsesvalg og -muligheder i folkeskolen. Risikoen for at stå uden for uddannelsessystemet et par år efter folkeskolen er formentlig højere, hvis man forlader folkeskolen med et ringe karakterresultat.

Figur 6. 18-åriges igangværende uddannelse i 2008.

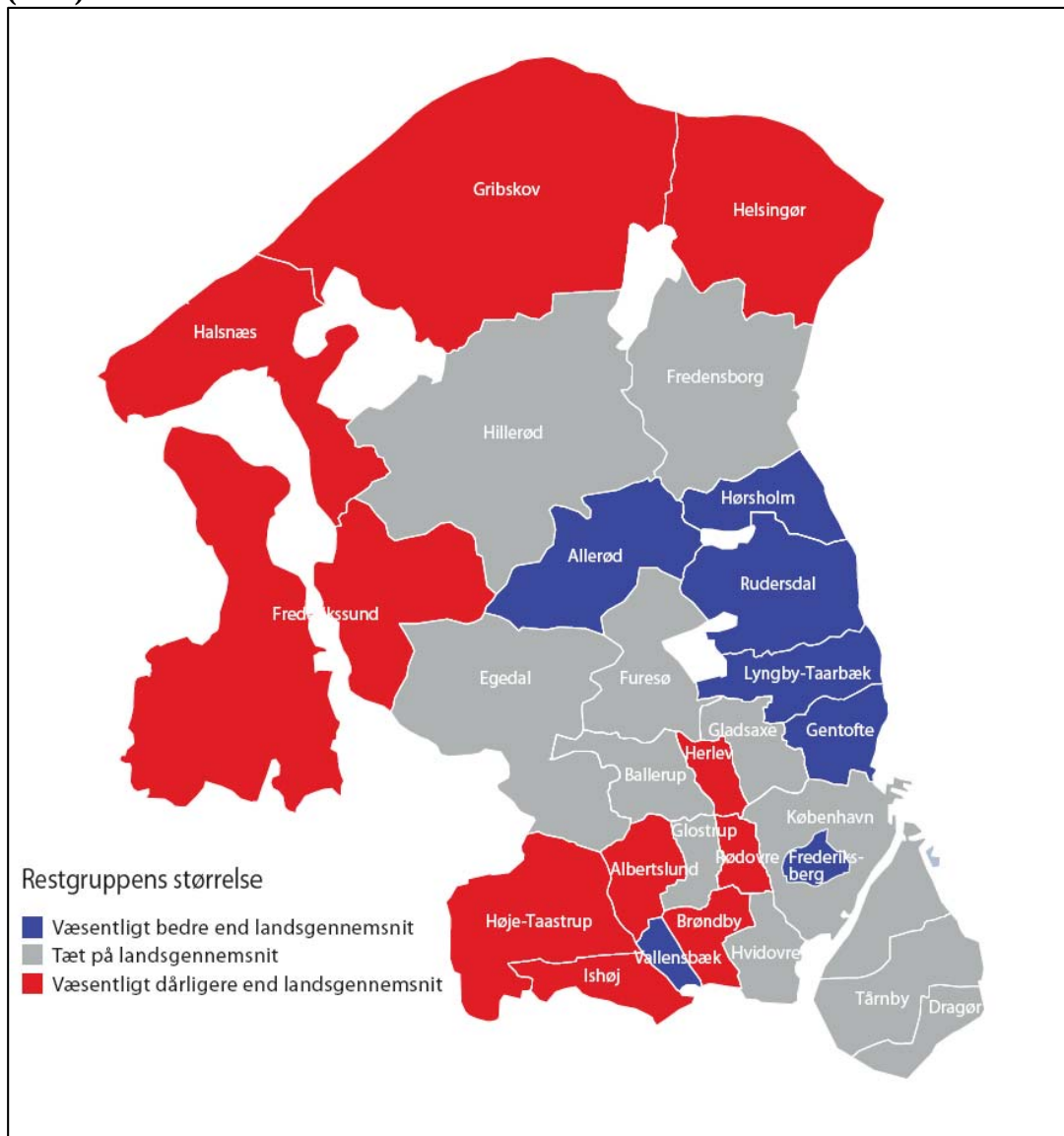
Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 6 tydeliggør, at der er i flere kommuner er op mod en tredjedel af de 18-årige unge, der ikke er i uddannelse. En del af forklaringen på de høje tal kan være, at der er en del unge, der allerede har færdiggjort en ungdomsuddannelse, og som enten er i arbejde eller holder sabbatår, inden de begynder på en videregående uddannelse. Desuden kan en del af disse unge være på højskole. Højskoleophold vurderes ikke som

kompetencegivende uddannelse og indgår derfor ikke i statistikken. Der kan altså generelt være færre unge, der ikke er i uddannelse, end figur 6 viser.

I figur 7 fokuseres der på, hvor mange 18-22-årige der ikke har anden baggrund en folkeskole. Her er kommunerne kategoriseret og farvelagt ud fra, hvor meget de afviger fra landsgennemsnittet. Kommuner, der er blå, ligger fem procentpoint eller mere under landsgennemsnittet, og grå kommuner afviger med mellem -4 og 5 procentpoint fra landsgennemsnit. Røde kommuner ligger mere over landsgennemsnittet, med værdier på 4 procentpoint eller mere over landsgennemsnittet.

Figur 7. Andel 18-22-årige der ikke er i gang med en uddannelse og kun har en afsluttet folkeskole som baggrund – sammenligning med landsgennemsnittet (2008).

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 7 giver nogenlunde samme billede af de unges uddannelsessituation som figur 6. Dog er der afvigelser, og det kan skyldes, at figur 7 er lavet på baggrund af nogle kategoriseringer, der resulterer i færre statistiske nuancer, men som til gengæld viser uddannelsesmønstret på en overskuelig og tilgængelig måde. Desuden bygger tallene i figur 7 på 18-22-årige, hvilket også kan skabe afvigelser fra figur 6.

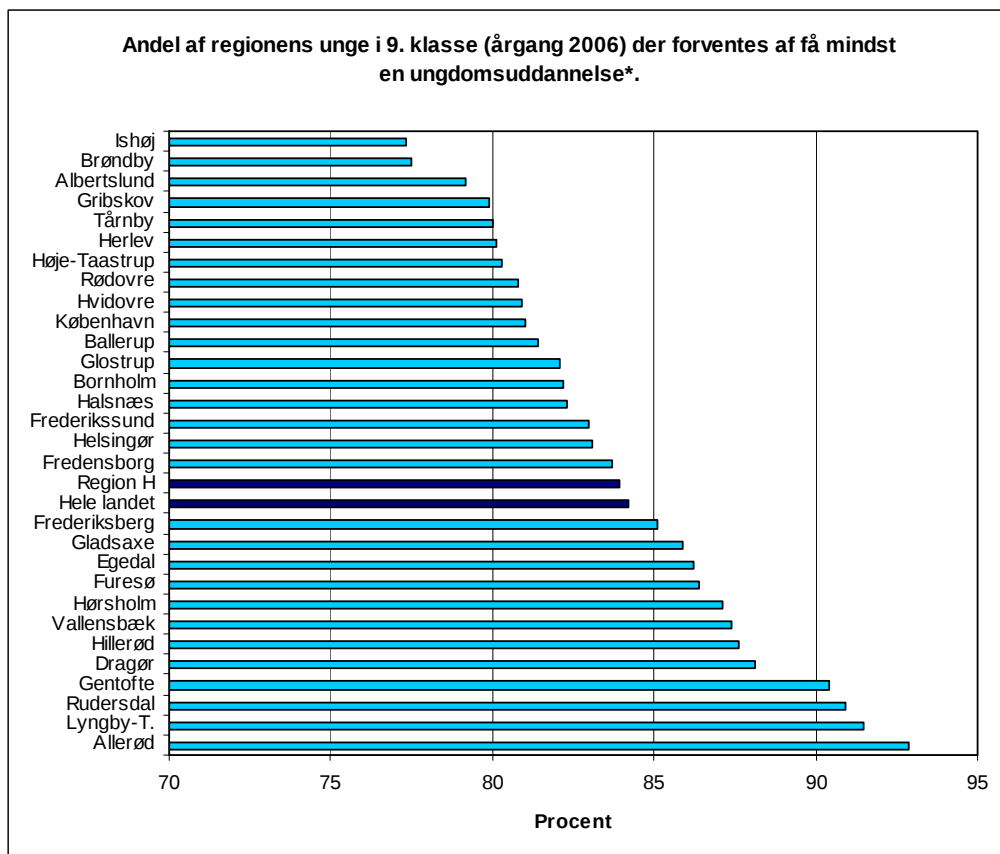
Andel der får en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse

Sammenholdes figur 6 med tallene fra figur 8 og 9, tyder det på, at unge, som ikke er i uddannelse som 18-årige, har ringere chancer for at få en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse på sigt. Der skal dog tages forbehold for sådan en sammenligning. Figur 8 og 9 adskiller sig fra figur 6 ved at være profilberegnet. Det betyder, at tallene ikke er udtryk for et øjebliksbillede af befolkningens uddannelsesniveau, men bygger på en fremskrivning.

En ungdomsårgangs uddannelsesniveau et bestemt år i fremtiden kan beregnes ved, at den pågældende årgangs uddannelsesniveau fremskrives ud fra antagelsen om, at uddannelsessystemet og uddannelsesadfærden forbliver den samme i hele perioden. Figur 8 og 9 viser derfor, hvordan den ungdomsårgang, som afsluttede 9. klasse i 2006, forventes at uddanne sig i løbet af de kommende 25 år, når uddannelsessystemet og uddannelsesadfærden i hele perioden antages at være som i 2006.

Modelberegninger af uddannelsesprofiler for kommuner er behæftet med op til 3 % usikkerhed. Det skyldes, at det empiriske datamateriale for enkelte uddannelser ofte er begrænset. For at sikre nok data grupperes uddannelser i større grupper, og der bruges data for to år ad gangen – det betyder, at profiltal for 2006 er lavet på baggrund af data fra 2005 og 2006.

Figur 8. Andel af regionens unge der forventes at få mindst en ungdomsuddannelse.

*Udtrykket "mindst en ungdomsuddannelse" hentyder til, at det på nogle videregående uddannelser er muligt at blive optaget uden en ungdomsuddannelse. Det gælder bl.a. konservatorieuddannelsen, hvor der er optagelsesprøve, og flere kreative uddannelser, hvor der kan dispenseres for kravet om en adgangsgivende eksamen. De unge, der har sådan en uddannelse, tæller med i denne statistik.

Kilde: Danmarks Statistik.

Flere af de kommuner, der har en høj andel af 18-årige, der ikke er i uddannelse, indtager også lave placeringer i figur 8 og 9. Noget tyder derfor på, at der er større chance for, at unge ikke får videre uddannelse senere i livet, hvis de står uden for uddannelsessystemet som 18-årige.

Af figur 8 fremgår det, at der i kommuner som Ishøj, Brøndby, Albertslund og Gribskov er mere end 20 % af de unge, som ikke forventes at få en ungdomsuddannelse. Til sammenligning er tallet under 10 % i kommuner som Gentofte, Rudersdal, Lyngby-Taarbæk og Allerød.

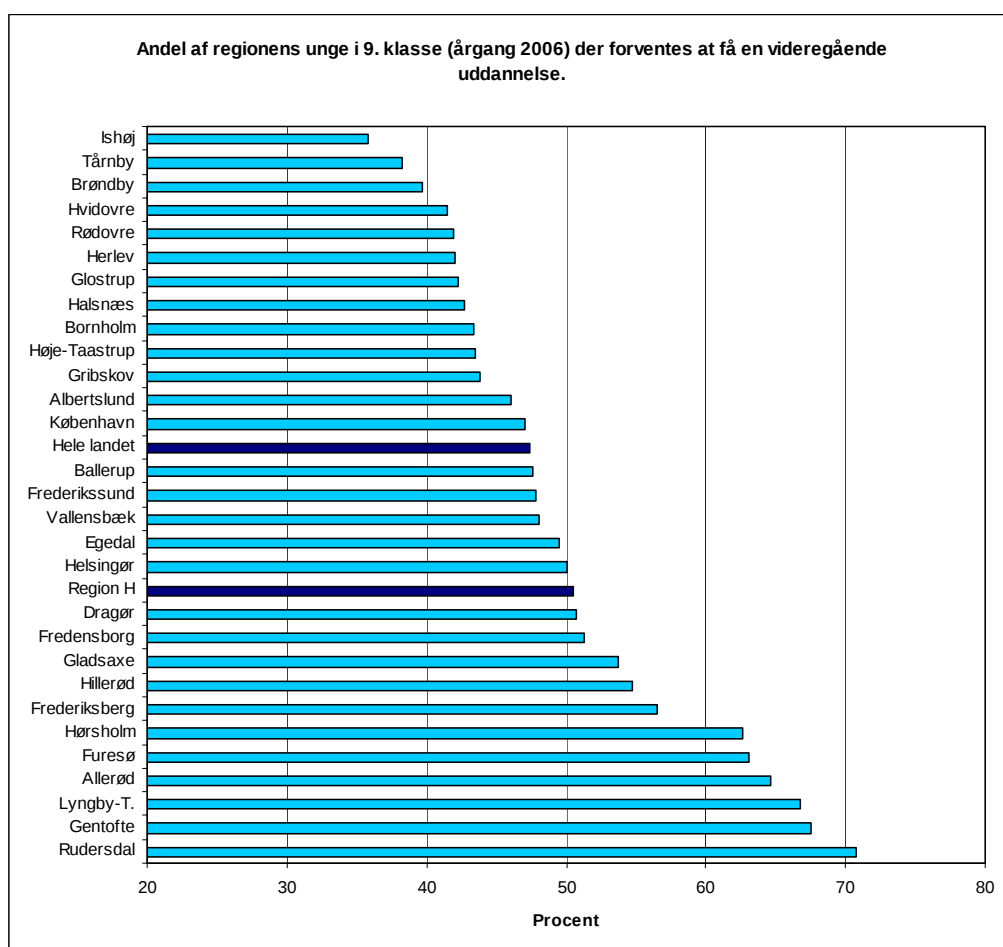
Samtidig viser figuren, at der er lidt færre unge i Region Hovedstaden, der forventes at få en ungdomsuddannelse sammenlignet med landsgennemsnittet.

Også når det gælder andelen, der forventes at få en videregående uddannelse, er der store forskelle mellem kommunerne. Mens man forventer, at ca. tre ud af fire af de

unge i Rudersdal, Gentofte og Lyngby-Taarbæk får en videregående uddannelse, gælder det kun lidt mere end en tredjedel af de unge i Ishøj og Tårnby.

Figur 9 illustrerer også, at de unge i Region Hovedstaden generelt er veluddannet sammenlignet med landsgennemsnittet. Mens 47,4 % af alle Danmarks unge får en videregående uddannelse, er samme tal 50,5 % for Region Hovedstadens unge. Noget tyder dog på, at det er en række af regionens nordlige kommuner, der er med til at trække gennemsnittallet for regionen op.

Figur 9. Andel af regionens unge der forventes at få en videregående uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

2. Ungdomsuddannelsernes geografiske placering og kapacitet

Udbuddet af uddannelser spiller en væsentlig rolle for unges uddannelsesvalg. Det er vigtigt, at der er et varieret uddannelsesudbud i hele regionen, så begrænset antal studiepladser eller transportafstand ikke er barrierer for, at regionens unge gennemfører en ungdomsuddannelse og eventuelt en videregående uddannelse.

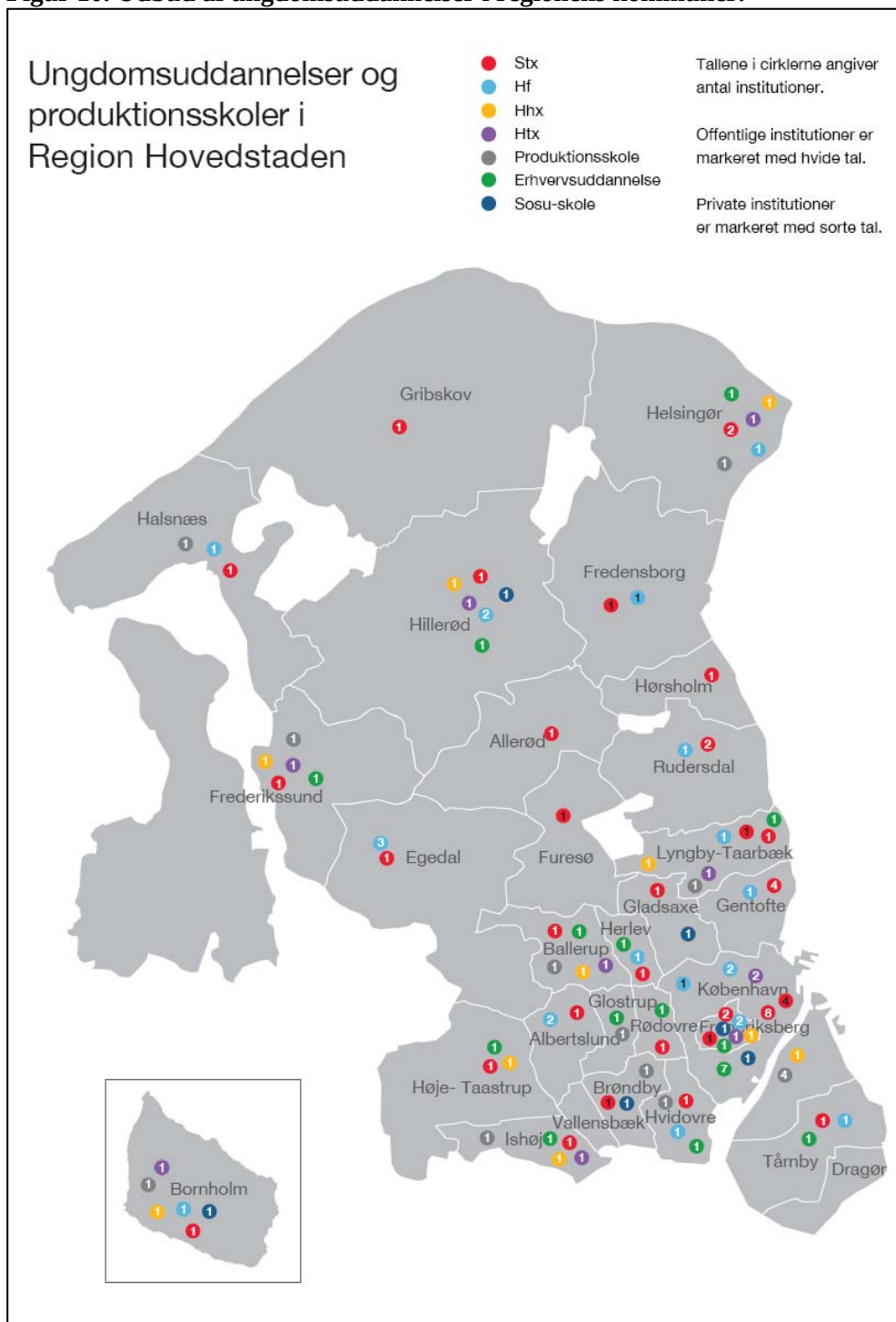
Region Hovedstaden er præget af, at der er et stort udbud af uddannelser i nogle dele af regionen, mens der i andre er få tilbud inden for ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Udbuddet af videregående uddannelser er langt størst i Københavnsområdet, men ungdomsuddannelses tilbuddene er mere ligelig fordelt i regionens kommuner. I det følgende præsenteres ungdomsuddannelsernes geografiske placering og kapacitet.

2.1 Ungdomsuddannelsernes geografiske placering og kapacitet

Ungdomsuddannelsernes geografiske placering

For at give et visuelt overblik over hvor der udbydes ungdomsuddannelser i Region Hovedstaden, er de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne, social- og sundhedsuddannelserne og produktionsskolerne markeret med hver sin farve i kommunkortet i figur 10. Tallene i de farvede cirkler henviser til antallet af skoler/afdelinger i den pågældende kommune.

Figur 10. Udbud af ungdomsuddannelser i regionens kommuner.

Kortet illustrerer, at der i visse dele af regionen er et relativt lille udbud af ungdomsuddannelser sammenlignet med andre. Ikke overraskende er der mange ungdomsuddannelsesinstitutioner i københavnsområdet, mens der er markant længere mellem uddannelsesinstitutionerne i kommuner som Frederikssund, Halsnæs og Gribskov. Udbuddet

skal naturligvis ses i relation til befolkningstallet i de enkelte kommuner, men lange transportafstande har formentlig indflydelse på unges uddannelsesvalg – især hvis de mangler opbakning til at søge uddannelse hjemmefra.

Kapacitet på de almengymnasiale uddannelser

Der er 36 offentlige gymnasier og 18 offentlige hf-kurser i Region Hovedstaden. I alt er der ca. 8300 elevpladser på regionens offentlige gymnasier og ca. 2000 elevpladser på regionens offentlige hf-kurser. Der findes desuden 9 private gymnasier og 2 private hf-kurser i regionen.

Generelt er kapaciteten for hver enkelt af de fire fordelingsområder tilstrækkelig. Dog er der ledig kapacitet på gymnasierne i de nordsjællandske kommuner og Vestegnen. Desuden er nogle gymnasier mere søgte end andre. Det er især en række gymnasier i København, som har flere ansøgere, end der er plads til – nogle må afvise op til 35 % af ansøgerne.

Det skal dog bemærkes, at søgningen til de almengymnasiale uddannelser steg i 2009. I 2009 var der 796 flere ansøgere til gymnasiet og 301 ekstra ansøgere til hf i Region Hovedstaden. Det er samlet set en stigning på 10 %, selv om ungdomsårgangen kun er 3 % større end i 2008.

Kapacitet på de erhvervsgymnasiale uddannelser

Det kan være svært at skabe overblik over udbuddet af erhvervsgymnasiale uddannelser. Det skyldes, at der ikke findes kapacitetstal på dette område, fordi udbuddet tilpasses antallet af ansøgere fra år til år, og fordi ansøgere ikke fordeles centralt som på stx- og hf-området.

Kapacitet på erhvervsuddannelserne

Også på erhvervsuddannelsesområdet er det svært at bestemme kapaciteten. Her gælder det ligesom på det erhvervsgymnasiale område, at der i vidt omfang oprettes klasser og hold afhængig af, hvor mange ansøgere skolerne har fra år til år. Dog er der adgangsbegrænsning på enkelte erhvervsuddannelser.

Der er generelt markant større udbud af erhvervsuddannelser i København end i nogen anden kommune. Også Frederiksberg og Hillerød har et relativt stort udbud af erhvervsuddannelser. I 2006 var der knap 12.000 ansøgere til de erhvervsfaglige grundforløb i Region Hovedstaden.

Ungdomsuddannelsernes kapacitet i forhold til kommunernes unge

For at give indtryk af om udbuddet af ungdomsuddannelser er tilstrækkeligt, skal uddannelsernes kapacitet ses i forhold til, hvor mange unge der bor i de enkelte kommuner.

Med forbehold for mindre udsving i årgangsstørrelser de senere år, bor der ca. 17.000 17-årige i hele Region Hovedstaden. Ca. 25 % af regionens unge bor i København el-

ler på Frederiksberg – det svarer til lidt mere end 4000 unge. I nordlige kommuner som Helsingør, Gribskov, Halsnæs og Frederikssund bor der godt 2000 unge i alt – det svarer til ca. 12 % af regionens unge. I vestegnskommunerne bor der godt 3000 unge i alt. Det svarer til knap 20 % af alle unge i regionen.

Ses disse tal i forhold til uddannelsernes kapacitet, ser det umiddelbart ud til, at der er en nogenlunde fornuftig fordeling af det gymnasiale udbud. Flest institutioner ligger der i københavnsområdet og i kommunerne nord for København. På erhvervsskoleområdet er der markant færre uddannelsesinstitutioner, mange af dem er dog store skoler med flere afdelinger. På baggrund af regionskortet i figur 10 kan der argumenteres for, at der er få erhvervsuddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser i Nordsjælland. Taget i betragtning, at ca. 12 % af regionens unge bor i Helsingør, Gribskov, Halsnæs og Frederikssund, er der relativ lang afstand mellem begge typer uddannelser i dette område.

Der har de senere år været tendens til at centralisere på uddannelsesområdet. Skoler er blevet lagt sammen til større institutioner, og flere mindre afdelinger er blevet lukket, fordi de er dyre i drift og ofte har et relativt lille rekrutteringsgrundlag.

Nu peger bl.a. statistikkerne i dette notat på, at der er flere unge i bl.a. Gribskov og Halsnæs kommune, der ikke får en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse sammenlignet med lands- og regionsgennemsnittet. Det kan tyde på, at det ikke er uden implikationer at skære ned på antallet af institutioner. Flere unge får længere transporttid, og det kan have indflydelse på deres uddannelsesvalg.

Andre faktorer, som bl.a. erhvervsstruktur og uddannelsesmønster blandt den voksne befolkning i disse områder, spiller dog uden tvivl også ind på de unges uddannelsesvalg.